

RECENZIE DE CARTE

Procesul anestezic al bolnavului geriatric (monografie)

Autor: *Serghei Șandru*

Tipografia Sirius, Chișinău, 2017; 167 p.
ISBN 978-9975-57-236-1

Monografia intitulată „*Procesul anestezic al bolnavului geriatric*” a domnului doctor conferențiar Serghei Șandru tratează problematica complexă a bolnavului vârstnic în cadrul tratamentului chirurgical.

Îmbătrânirea este un proces fiziologic de modificări structurale degenerative și scădere a funcțiilor organelor în mod progresiv. Bătrânețea înseamnă o deteriorare progresivă a funcțiilor organelor, țesuturilor și sistemelor.

Odată cu avansarea în vârstă, crește morbiditatea și mortalitatea, mai ales, la pacienții peste 75 de ani. Vârstnicii sunt mai predispuși pentru dezvoltarea complicațiilor cardiovasculare postoperatorii. Complicațiile cardiovasculare sunt înregistrate, cel mai des, la pacienții cu patologii cardiace preexistente, în special, la cei cu semne clinice de insuficiență coronariană cronică, anamnestic de boală ischemică a cordului sau infarct miocardic.

În general, pacienții geriatrici sunt mai sensibili la agenții anestezici.

Cel mai important obiectiv al îngrijirilor perioperatorii ale pacienților geriatrici este recuperarea accelerată și evitarea declinului funcțional.

În monografie sunt prezentate date din literatură, analiza materialului propriu asupra diferitor aspecte în asistența perioperatorie a pacienților geriatrici.

În introducere, sunt prezentate aspectele generale ale domeniului, actualitatea problemei abordate.

În *Capitolul I*, autorul, conform literaturii de specialitate, analizează starea de lucruri a acestei probleme actuale a medicinei contemporane, prezintă date generale despre problematica îmbătrânirii, a pacientului geriatric, a aspectelor

BOOK REVIEW

The anesthetic process of the geriatric patient (monograph)

Author: *Serghei Sandru*

Sirius Printing House, Chisinau, 2017; 167 p.
ISBN 978-9975-57-236-1

The monograph titled “*The anesthetic process of the geriatric patient*” of the Dr. Serghei Sandru, associate professor, deals with the complex issues of the elderly patient in surgical treatment.

Aging is a physiological process of degenerative structural changes and progressive decreasing of the organic functions. Aging means progressive functions deterioration of the organs, tissue and systems.

With age advancing, increase morbidity and mortality, especially in patients over 75 years old. The elderly are more likely to develop postoperative cardiovascular complications. Cardiovascular complications are reported in patients with preoperative cardiac pathologies, especially in those with clinical signs of chronic coronary insufficiency, history of ischemic heart disease or myocardial infarction.

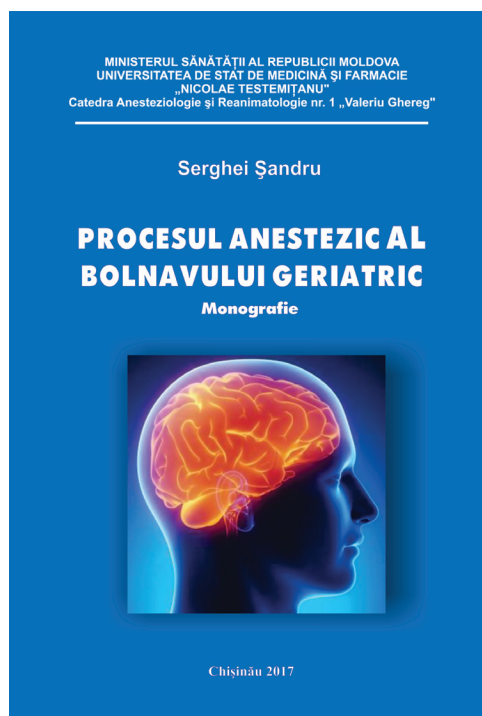
Generally, geriatric patients are more sensitive to anesthetic agents.

The most important objective of perioperative care of geriatric patients is accelerated recovery and avoidance of the functional decline.

In the monograph are presented data from literature, analysis of the own material on different aspects in perioperative care of the geriatric patients.

The introduction presents the generalities of the problem, the actuality of the addressed problem, the argumentation of the actuality of the study, the purpose and tasks of the study, the scientific novelty of the obtained results, the theoretical significance and the applicative value of the work. Thus, the contemporary requirements for a monograph in medicine are met.

In Chapter I, the author, according to the specialty literature, analyzes the state of affairs of this current issue of contemporary medicine, presents general data on aging, geriatric

demografice și economice. Importanța acestei analize constă în relevarea factorilor importanți, care contribuie la sporirea riscului anestezic la pacienții vârstnici, care beneficiază de tratament chirurgical.

În *Capitolul II*, sunt descrise manifestările legate de vârstă a funcției sistemului nervos central, evidențiate modificările de bază ale SNC care induc evoluții perioperatorii particulare. Este prezentată o analiză vastă a datelor din literatură modernă. Revista literaturii este completată cu rezultatele studiului original al influenței *citicolinei* și *actoveginei* în prevenirea disfuncției cognitive postoperatorii. Eficacitatea utilizării schemei propuse de tratament cu *citicolină* și *actovegină* a fost demonstrată, utilizând combinarea celor mai moderne teste de evaluare a funcției cognitive.

Capitolul III descrie manifestările legate de vârstă a funcției sistemului respirator. Sunt redate modificările spirografice ale pacientului geriatric, care au importanță pentru actul anestezic. A fost demonstrată creșterea necesităților perioperatorii în O_2 la pacientul geriatric.

În *Capitolul IV* sunt specificate principiile de bază ale manifestărilor funcției sistemului cardiovascular la vârstnic. Se prezintă ansamblul modificărilor hemodinamicii centrale și periferice la vârstnici, cu influență asupra actului anestezic. S-a demonstrat creșterea rezistenței vasculare periferice, scăderea indexului cardiac și reactivitatea hemodinamică lentă la stres a pacientului de vârstă înaintată în timpul anesteziei. Se accentuează importanța evaluării și pregătirii preoperatorii a pacientului, cu realizarea testelor funcționale – toate în scopul ameliorării rezultatelor postoperatorii.

În *Capitolul V* sunt oglindite particularitățile de vârstă ale funcției metabolice și a compoziției electrolitice la vârstnici, cu descrierea tulburărilor metabolice principale.

În *Capitolul VI*, autorul menționează că anestezia loco-regională la vârstnici prezintă avantaje din perspectiva reducerii complicațiilor. Autorul prezintă, de asemenea, o tehnică proprie, brevetată, de anestezie spinală continuă cu soluție hipobară, efectuată în poziția laterală a pacientului.

În concluzie, monografia Dr. Serghei Șandru „*Procesul anestezic al bolnavului geriatric*” constituie o premieră pentru specialitatea de anesteziologie și reanimatologie din Republica Moldova prin domeniul de mare actualitate abordat. Este o lucrare fundamentală, de o importanță substanțială atât pentru anesteziologia și reanimatologia clinică, cât și pentru cea științifică și practică. Monografia este adresată, în egală măsură, studenților, rezidenților, cadrelor didactice și medicilor practicieni. Consider că studiarea acestei monografii este utilă atât medicilor anesteziologi-reanimatologi, cât și specialiștilor din alte domenii, care acordă asistență medicală la categoria dată de pacienți.

Gheorghe Ghidirim, dr. hab. șt. med., prof. univ.
Academician al AȘM
USMF „Nicolae Testemițanu”

patients, demographic and economic aspects. The importance of this analysis is in revealing the important factors which contributes to the anesthetic risk in elderly patients undergoing surgery.

In *Chapter II*, are analyzed the age-related manifestations of central nervous system function, shows the basic changes of central nervous system that induce perioperative particularities in elderly patients. An extensive analysis of modern literature data is presented. The review of literature is completed with the original study of *citicoline* and *actovegin* influences on the prevention of postoperative cognitive dysfunction. Efficiency of using the proposed scheme of the treatment with *citicoline* and *actovegin* has been demonstrated using the combination of the most advanced cognitive function tests.

Chapter III, was determined the structure of clinical forms and age-related manifestations of respiratory system in the elderly, identifies age-related spirometric changes which influence on anesthetic act, has been demonstrated the increase in O_2 needs in the geriatric patient.

Chapter IV specifies the basic principles of manifestations of the cardiovascular system function in the elderly, presents all the changes of central and peripheral hemodynamics in the elderly with influence on the anesthetic act. The general feature of the research where patients are assigned by age is given. Have been shown increased peripheral vascular resistance, decreased cardiac index and slow hemodynamic reactivity to anesthetic stress. It is underlined that the basic aim at the preoperative stage is optimal testing of the patient to improve the success of the anesthetic-surgical act.

In *Chapter V* is mirrored every form of age-related manifestation of metabolic and electrolyte function in the elderly, showing the main age-related disorders of metabolism.

In *Chapter VI*, the author mentions that loco-regional anesthesia in the elderly has the advantages through the perspective of reducing complications. It is presented the patented own technique of continuous spinal anesthesia with hypobaric solution in the lateral position of the patient.

In conclusion, the monograph of Dr. Serghei Sandru “*The anesthetic process of the geriatric patient*” is a premiere for the specialty of anesthesiology and intensive care in the Republic of Moldova through the topic of high relevance. It is a fundamental work and presents a substantial importance for both clinical anesthesiology and intensive care, as well as for scientific and practical use. The monograph is addressed and is equally accessible to both students, residents, teachers and practitioners.

Consider that the reading of this monograph is useful for both anesthesiologists and intensivists, as well as specialists from other fields, who provide medical assistance to this category of patients.

Gheorghe Ghidirim, PhD, university professor
Academician of ASM
Nicolae Testemitanu SUMPh